

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

досвіду. Таким чином, синтез технологій і руху є естетичним імперативом, який забезпечує нову якість художньої виразності та глибину сценічної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Герц, І. І. (2023). Основні тенденції впровадження інноваційних технологій у сучасне хореографічне мистецтво. *Актуальні дискурси мистецтва естради: традиції та європейська інтеграція*, 322-326.
2. Говорченко, С. М. (2025). Цифрові інструменти в освітньому процесі хореографії: інтеграція у вищу мистецьку освіту. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (21).
3. Добролюбова, Н. В. (2021). *Формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності*. Дис. на здобуття наук. ступеня кандидата педагогічних наук Українська інженерно-педагогічна академія, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». - Х., 2021. - 288 с.
4. Доколова, А. С. (2019). Інноваційні практики віртуального втілення в постановках сценічної хореографії ХХІ століття. *Культура України: зб. наук. пр./М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури; за заг. ред. ВМ Шейка.—Харків: ХДАК, 2019.—Вип. 66.—278 с., 125.*
5. Дяченко, А. В. (2024). Інтеграції інноваційних технік в сучасному мистецтві України. In *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матеріали VIII Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп.* (р. 12).

Ірина КОЖЕМ'ЯКА,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»
Науковий керівник: кандидат
мистецтвознавства, доцент
О. В. Вороновська

МУЗИЧНИЙ ЧИННИК ЯК АКУСТИЧНА ОСНОВА ПЕРЕДАЧІ СЕНСУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ЗАДУМУ

Музика є одним із головних каналів емоційної комунікації в хореографії. Вона задає ритм, настрій, драматургічний розвиток. Наприклад, зміна музичного темпу чи гармонії може підкреслювати зміну психологічного стану персонажів. У сучасному танці звуковий супровід може містити не тільки традиційну музику, а й електроніку, природні шуми, уривки мови, що

розширює семантичне поле твору.

Музика притаманна танцювальному мистецтву, вона є основою хореографії, визначаючи драматургію постановки танцю, його темп, ритм, жанрову специфіку. Музична лексика і пластика руху – взаємопов'язані, взаємозалежні та взаємообумовлені феномени хореографічного мистецтва, однією з найважливіших форм якого є народно-сценічний танець. Музика - найяскравіший засіб виразності хореографічної драматургії. Подібність закономірностей музичного і хореографічного розвитку проявляється в оновленні й повторюваності матеріалу, наявності тем та їх варіаційному, поліфонічному, симфонічному розвитку, при цьому багатотемність обумовлено виступає як органічна ознака музики і танцю [2, с. 282].

Важливе місце в танці займає хореографічний образ. Він емоційний, змістовний, наповнений внутрішнім сенсом; допомагає виразити почуття, думки й характер. Музика формує емоційно-образний зміст і впливає на драматургію постановки, ритм і структуру танцювальної дії. Важливо, щоб підібраний супровід сприяв розкриттю образу, а не суперечив йому.

Танець як вид мистецтва зародився у давні часи і завжди відігравав вагомую роль в житті суспільства. Танець походить від різноманітних рухів і жестів людини, пов'язаних з трудовими процесами та емоційних відчуттів від впливу оточуючого світу. Здавна танець став виразом душевного стану людини - радісного, сумного, ліричного, святково-урочистого, войовничого тощо. Історично танець складав єдине ціле зі словом і музикою, однак поступово виокремлювався в самостійне мистецтво синкретичного характеру, набуваючи стійких форм. Танцювальні рухи змінювались і піддавались художньому узагальненню. Таким чином сформувалось мистецтво танцю - один із найдавніших проявів народного мистецтва [1, с. 72]. Основні засоби виразності танцювального мистецтва - це гармонійні рухи та пози, пластична виразність і міміка, динаміка, темпоритм руху, просторовий малюнок, композиція. Вагому роль відіграють костюм, театральний реквізит, драматургічні засоби виразності, які суттєво збагачують і конкретизують танець, надаючи особливої сили його емоційно-художнього впливу. Музика не просто посилює виразність рухів і жестів танцівників, вона є невід'ємною частиною танцювального мистецтва, визначає характер танцю, підкреслює його особливості, формує художньо-естетичний рівень. Танець виник як жанр прикладного призначення і завжди був тісно пов'язаний з відповідними умовами його виконання та сприйняття, з конкретною життєвою ситуацією, з конкретними проявами дійсності. Середовище та обставини, в яких застосовувався той чи інший танцювальний жанр, відігравали значну роль не тільки при його зародженні, а й у подальшому розвитку, у формуванні особливостей хореографії та музичного супроводу. Не випадково зі всіх сегментів музичного мистецтва саме танцювальна музика (поряд з піснею) найбільш безпосередньо пов'язана з побутом і піддається впливу моди. В її образному змісті переломлюються стандарти смаку та естетичної норми

кожної епохи, в експресії танцювальної музики відображається поведінкова модель певного часу.

Отже, музична драматургія - компонент, який точно фіксує стабільність конструкції хореографічного твору, а також пропорції образів у ньому. Основні складові музичної драматургії - експозиція, зав'язка, розвиток дії (ступені перед кульмінацією), кульмінація, розв'язка. Вони взаємопов'язані зі складовими хореографічної драматургії, взаємообумовлені у співдії-співрозвитку, спрямовані на досягнення результату - створення високохудожнього музично-сценічного твору. Важко переоцінити роль взаємодії музичної та хореографічної драматургії. Танець, як мистецтво в часі і просторі створюється в просторі за законами сцени. Сьогодні сучасні інформаційні технології полегшують хореографам і концертмейстерам пошук як нотного, так і музичного матеріалу для супроводу народно-сценічного танцю.

Другим, після драматургії, компонентом хореографічного твору є музика. Музика і танець - сестра і брат, і живуть вони по одним, загальним законам, але, якщо танець живе в часі і просторі, то музика тільки в часі. Синтез музики і танцю дав людству таке прекрасне мистецтво - класичний балет.

У практиці балетмейстерів-авторів зустрічаються два способи твори танцю: на готове музичний твір і твір танцю в співавторстві з композитором. Який з них простіше сказати важко, але яскравіше, цікавіше виходить спільна робота балетмейстера і композитора. Адже музика повинна бути створена за законами драматургії, тобто мати експозицію, зав'язку, розвиток дії, кульмінацію і розв'язку, які б збігалися з танцювальними.

Відбір музичних фрагментів полягає у їх повній відповідності загальному характеру заданого руху, національному колориту та його компонентам. Вправи або комбінації характерного екзерсису мають бути витримані у рамках 8, 16, 32-тактних побудов заданих ритмів і темпів. Оформлення уроку народно-сценічного танцю потребує яскраво вираженої мажорної музики. Джерела пошуку музичного супроводу вправ з народно-сценічного танцю - це, у першу чергу, нотні тексти, аудіозаписи. В сучасних умовах Інтернет-ресурси також можуть використовуватись як джерела пошуку нотного матеріалу та музики до супроводу вправ з народно-сценічного танцю.

Музика для виконання народно-сценічного танцю повинна відповідати його малюнку та лексиці народно-сценічних рухів, бути мелодійною, ритмічно чіткою. У національному танці музичний колорит відчувається природно, за рахунок специфічних засобів виразності національної музики. Танцювальні образи мають бути яскраво окреслені в музиці і чітко відрізнятись один від одного. Необхідно дотримуватись єдності музичної і хореографічної драматургії танцю, структурно-композиційної та формотворчої узгодженості. Надзвичайно важливим є характер, історико-культурні та мистецькі основи

конкретного танцю [2, с. 284].

Хороводи - одна з найстаріших форм українського народного мистецтва взагалі і танцювального зокрема. Мелодіям хороводів властиве ладове і ритмічне багатство. Історично пісенні мелодії виступали як основа музичного супроводу хороводів. Ладово-інтонаційна природа, метроритмічна побудова і форма мелодій хороводів залежить від їх виду. Хороводи на трудову тематику мають яскраво виражений мажорний або мінорний лад; розмір 2/4, квадратна форма 6 або 12, 8 або 16 тактів утворюють закінчену форму вокального періоду. Це такі хороводи, як "Мак", "Шевчик", "Бондар", "А ми просо сіяли". Хороводи на побутову тематику (розмір 2/4, 3/4, 4/4, 3/2, на форму мелодії впливає говірковий і мелодичний речитатив, який часто використовується). Хороводи "Ой, гілля - гілочки", "Пташка", "Візок". "Король", "Кривий танець", "Перепілка". Хороводи на побутову тематику більш різноманітні за ладово-інтонаційною будовою метроритму, вони часто мають широкі за характером заспиви та швидкі танцювальні приспиви. Іноді заспів виконується в мінорі, а приспів у мажорі - хоровод "Король". Для виконавців ладово-інтонаційна та метроритмічна контрастність заспівів і приспівів часто буває передумовою легкого запам'ятовування мелодії, моментів пританцювання [1, с. 75]. Тобто, зміст музики розкриває емоції танцювальних рухів, настроїв і характер образів танцю. Виразність музичного твору, його жанрова визначеність, співвідношення частин пов'язані з композиційною побудовою танцю, тому в хореографії переважає музика яскрава, образна, ритмічно чітка і ясна.

ЛІТЕРАТУРА

1. Верховинець В. Теорія українського народного танцю / В. Верховинець. - К. : Музична Україна, 1990. - 149 с.
2. Попик О. Виховання творчої особистості молодшого школяра засобами хореографічного мистецтва в позашкільних навчальних закладах / О. Попик // Педагогічний дискурс. - 2012. - № 13. - С. 281 - 284.

Мілодська Д.	
Імагінація в музичному виконавстві: феномен сценічного образу.....	101
Дорош М., Кьон Н.	
Специфіка художньо-комунікативної діяльності хорового диригента.....	103
Цзі Міньці	
Драматургія та виконавська специфіка жіночих вокальних партій в операх В. А. Моцарта.....	107
Лапіна В., Ключова С.	
Вокальні цикли українських композиторів.....	110
Батюк Н., Ян Кунь	
Символічна образність пісенного фольклору як чинник активізації інтерпретаційних умінь вокаліста.....	114
Ісов Р.	
Жанрове розмаїття та стилістичні особливості баянної музики в мистецтві України.....	118
Чепканич Олег	
Семантична мозаїка оперних образів у творчості Дж. Верді.....	120
Чебан І.	
Ідея в хореографічному мистецтві та чинники її виникнення та формування.....	123
Ткаченко П.	
Формування виконавської культури баяніста в контексті національних традицій та сучасних художніх тенденцій.....	125
Москаленко Р., Клещуков В.	
Синтез інноваційних технологій та руху як основа нової естетики сценічної комунікації.....	129
Кожем'яка І.	
Музичний чинник як акустична основа передачі сенсу хореографічного задуму.....	133
Батюк Н., Ван Цзижуй	
Роль вокально-виконавської майстерності у подоланні сценічних бар'єрів майбутніх співаків.....	137
Лу Цзяї, Ашихміна Н.	
Виконавська майстерність вокаліста як прояв творчої індивідуальності.....	141
Руденко А.	
Індивідуальність балетмейстера у процесі формування художнього образу хореографічного твору.....	142